

Булър, толстовзвучное — *Булг-ар* = народному *Бул-ар*. Ету форму находемъ въ имени *булар-ий* на XXVI надгробной надписи, „Булгаръ на Волгѣ“, стр. 38 и наконецъ позднѣйшее — заволжско-чувашское *Мургар*, *Моргар*.“

Но и въ първоначалното име *Бијуг-ър*, прѣди още *ј* да прѣмине въ *л* и да се образува *Бил-ър* трѣбва, споредъ Золотниціи, да се допусне, че гърленото *г* ще е било изпуснато („по народному выговору“). По таквъ начинъ бихме получили *Биј-ър*, *Бијър*, една форма, която много добръ ни обяснява името на загатната *Биармия*, за която скандинавскитѣ и византийскитѣ лѣтописи ни даватъ най-противурѣчиви извѣстия. Гърцитѣ наричатъ Волжска България *Велика*, а сѣщо така и *Пермь* въ рускитѣ лѣтописи и документи отъ XIV и XV вѣкъ се нарича сѣщо *Велика*. Отъ това може да се заключи, че и Пермската покраина въ старо врѣме ще е влѣзвала въ състава на българското царство подъ общото име Би-ър, което значи именно *Велика страна*. Финитѣ послѣ сѣ прибавили *маа* (= земя, область), незнайки че *ар* въ Би-ър значи сѣщото, отъ тамъ Биарма („голяма страна земя“).

Отъ етимологиита на Золотниціи става ясно, че името Бијър, (Билър и Булгар) е принадлежало първоначално на цѣлата страна или на всички български владѣния. А тъй като името на страната нѣрѣдко се прѣнася и на народа и на главния градъ на страната (Вятка, Вятчане и г. Вятка, по-напрѣдъ Хлыновъ, Пермь, Пермьки и Пермь), то и съ името Булгар е станало сѣщото. Съ това става излишно указанieto на Григорьева, че името Булгаръ може да е било дадено на „Великия градъ“ отъ арабитѣ по тѣхния навикъ, да наричатъ столицата по името на страната, за да избѣгнатъ чуждитѣ звукове“, защото самата дума „*Булгаръ*“ значи *голямо главно мѣсто или столица*.

На края на своето изсѣдване Золотниціи пѣтемъ се спира и върху етимологиитѣ на *Булгар* отъ *булгакмакъ*. Той взема поводъ отъ една бѣлѣжка на Шпилевскій, който се пита, що значи „*Марьквашъ*“, едно име, което се поменува въ рускитѣ лѣтописи. Самъ Золотниціи биль обяснилъ това име Ритиху (Матер. для этногр. Россіи, Каз. Губ. ч. II, р. 122) така: черемиситѣ сами се наричатъ *Мари*, *рок* = земя, *важ* = корень. Марьквашъ = мар-рок-важ = корень на черемиската земя. Тукъ Золотниціи се отказва отъ това си тълкувание и като взема въ внимание, че въ списъка на населенитѣ мѣста на Каз. Губ. има едно чувашско село Васъ-кину Моргоушы, че чув. уши = тат. учи, че *б* прѣминава въ *м*, и *л* въ *р*, то *морьквашъ* = моргаушы = *булгаушы* отъ глагола *булга*, възмущавамъ се, бунтувамъ се („булгатитъ ся“) и значи „возмущающій ся, неуживчивый, бунтующій ся народъ или край“. Слѣдъ това отъ себе си възниква въпросътъ, ако Морьквашъ = Булгаушы, то нѣма ли и името Булгар нѣщо общо съ глагола *булгакмакъ*, възмущавамъ, бунтувамъ. Золотниціи самъ прѣдвижда подобно сближение (той като че ли и не подозира, че то дѣйствително е било направено), но го отфърля категорично. Булгѣ е 2. лице повелително наклонение и най-малко е възможно да